

[A. M. Hansen.]

ligger en stor Opgave, som maa og skal løses.

Jeg tror, at der i vor Tid er megen Interesse i Befolkningen for at faa Folkeskolen reformeret. Det er ikke alene Folkeskolens Lærere, der er ivrige derfor, det er ogsaa i høj Grad Hjemmene og ikke mindst Hjemmene paa Landet. Ogsaa hos Skolefolk uden for Folkeskolen er der Forstaaelse af, at Tiden just nu er inde til at naa et Resultat. Jeg minder om, at Seminarieforsøger Vinther, Silkeborg, i en Artikel i „Højskolebladet“ betegner det her foreliggende Forslag som et godt Forhandlingsgrundlag for en Reform af Folkeskolen. Han peger paa alle de Enkeltheder, som Forslaget tager Sigte paa: et mindre ugentligt Timetal for de yngre Klasser, flere ugentlige Timer for de ældre Klasser, bedre Klassedeling, bedre Udstyr med Undervisningsmidler — og han peger herunder særlig paa Nødvendigheden af Haandbiblioteker ved Skolerne. Han skriver bl. a.: At vor Folkeskole trænger til en virkelig Reform baade i Undervisningsplan og Arbejdsmaade, maa vi se at enes om.

Jeg vil gerne gøre disse den gamle, erfarne, dygtige Skolemands Ord til mine: Vi maa se at enes. Betingelserne for en virkelig Reform er til Stede nu. Vi har faaet en ny Seminarielov, der vil dygtiggøre de unge Lærere paa den Maade, at de uddannes netop til at skabe de nye Arbejdsformer i Skolen, som vor Tid kræver. Vi har faaet en ny Tilsynslov, som lægger Ansvaret og dermed Interensen for Skolens Udvikling over paa Hjemmene i langt højere Grad, end vi hidtil har kendt det. Vi har i den Stab af Skolekonsulenter, som udnævntes i Fjor, faaet gode, dygtige, erfarne Skolemænd som Raadgivere ved Gennemførelse af Nyordningen af vor Folkeskole. Jeg mener altsaa, at Forudsætningerne for Reformens Gennemførelse er til Stede; thi hvis vi faar vedtaget en Lov, der skaber Rammerne, er der Kræfter parate til inden for disse Rammer at skabe de nye Former og skabe nyt Liv. Jeg henstiller derfor til Medlemmerne af dette høje Ting, at vi nu gør Tidens Gerning og er med til at finde den bedste Løsning i denne vigtige Sag.

Med disse Bemærkninger skal jeg paa mit Partis Vegne anbefale Lovforslaget til velvillig Behandling.

Hartel: Mine Udtalelser maa høres med det in mente, at vort Parti ikke har haft Lejlighed til at følge det Udvalgsarbejde, som her gentagne Gange har

været fremhævet. Jeg erkender, at en Forbedring af Folkeskolen er et Problem, som længe har paatrængt sig, og jeg føjer til, at man kan ikke undgaa at faa det Indtryk, bl. a. ved personlige Henvendelser og ogsaa ved talrige Udtalelser, som er indsendt til Bladene, at dette Spørgsmaal interesserer en videre Kreds af Offentligheden, og jeg vil hævde, efter at have sat mig ind i det foreliggende Forslag, at dette i mange Henseender betegner et virkeligt Fremskridt. Naar jeg derfor i de efterfølgende Bemærkninger kritiserer en Række Enkeltheder, maa dette ikke forlede nogen til at tro, at mit Parti ikke skulde anerkende eller glæde sig over de Goder, som Forslaget bringer.

I Formaalsparagraffen angives Skolens og Undervisningens Formaal at være det at give en Undervisning, der kan være det fælles Uddannelsesgrundlag for alle Samfundsmedlemmer. Grænsen er altsaa draget meget snævert. Jeg synes næsten, at Indholdet af denne Formaalsparagraf maa betegnes som magert. Den berømte Anordning af 1814, som hidtil har dannet Grundlaget for Skoleordningen, angiver Formaalet at være det at danne Børnene til gode og retskafne Mennesker i Overensstemmelse med den evangelisk kristne Religions Lære. Nu er der Tale om en blot Kundskabsmeddelelse, ikke om nogen aandelig eller kulturel Vejledning. Jeg kan ikke lade være med at tænke paa det, som Herman Bang siger et Sted i „Haabløse Slægter“: „Men dette at vejlede vort brusende Sind, denne Opgave overlod Hjemmet til Skolen og Skolen saa igen til Hjemmet.“ Jeg ser heller ikke, naar man gaar uden om en Angivelse af Skolens Formaal i de Henseender, som jeg omtaler her, de mere alment dannende, opdragelsesmæssige og moralske, at det saa vil blive anderledes, end Herman Bang her har givet Udtryk for.

Netop paa dette Omraade vilde der med de Forældreraad, som er blevet indført i Henhold til Tilsynsloven, kunne være blevet et fortrinligt Samarbejde mellem Hjemmene og Skolen, idet Skolen raader over den teoretiske og pædagogiske Indsigt, som kunde være vejledende for Hjemmene i Retning af en mere bevidst Forstaaelse af Opdragelsens Betydning og de Veje, denne kunde føres frem ad mod et heldigt Maal. Det er jo ikke saaledes, at man kan sige med nogen, som helst almen Gyldighed, at den, Gud skænker et Barn, giver han ogsaa Visdom eller Evne til at opdrage dette Barn. Jeg tror, at vi alle maa erkende, at saadan er Forholdet ikke, og derfor vilde et Samarbejde paa dette Felt mellem Skole